

Weg van de waan van de dag

Tubbergen wil groenbeleid met een doorkijk
naar de toekomst

Wethouder Erik Volmerink: 'Groenbeleid vraagt om vergezichten.'



7 min. leestijd

‘Groenbeleid is in Tubbergen nieuw. We werken al sinds jaar en dag met een onderhoudsbeleid, maar het ontbrak hier nog aan een groenbeleid dat ook naadloos aansluit bij een omgevingsvisie’, legt Erik Volmerink uit. De wethouder van de Overijsselse gemeente wil af van wat hij noemt *groene oplossingen*. ‘Groen is er niet om problemen in de openbare ruimte af te dekken of op te lossen. Het moet passen in een brede visie op gebiedsinrichting.’

Auteur: Paul van der Sneppen

Op tafel ligt de beleidsnota *Openbaar Groen en Spelen*, een novum voor de gemeente Tubbergen. ‘Hierin staat precies beschreven hoe we in Tubbergen omgaan met groen. We beschrijven hoe het eruit moet zien en we doen dat nadrukkelijk met een doorkijk naar de toekomst. Geen waan van de dag meer, dus. Als we iets doen, hebben we daar ook een goed verhaal bij.’



Woonwijk of paleistuin?

Kader

De wethouder kan zijn verbazing niet onderdrukken, als hij uitlegt dat er de afgelopen decennia in Tubbergen voor alles wat met openbare ruimte te maken heeft keurig beleid is gemaakt, met uitzondering van het openbaar groen. ‘We hebben beleid voor de straatverlichting, verhardingen, stoepen, straten, alles wat je maar kunt bedenken. Maar voor het openbaar groen en speelplekken was er eigenlijk alleen onderhoudsbeleid. Nu is er afgesproken dat we ook groenbeleid maken en dat we dat inpassen in een breed kader. Belangrijk is wel dat we dan ook van de raad structureel budget krijgen voor renovatie. We hebben structureel twee ton aangevraagd voor de komende tien jaar. Daarmee willen we onder meer werken aan biodiversiteit en klimaatadaptatie.’

Inzichten en behoeften veranderen door de jaren heen. Maar wat in Tubbergen ook speelt, is dat het openbaar groen hier en daar dringend aan renovatie toe is. ‘Op een aantal plaatsen worstelen we met verkeerde keuzes uit het verleden. We zien bijvoorbeeld dat sommige bomen in drie tot vier decennia te groot zijn geworden voor de locatie waar ze staan, of dat ze niet meer passen bij wat we nu belangrijk vinden; denk bijvoorbeeld aan biodiversiteit.’

Visie

Dat er door de jaren heen steeds met een andere bril is gekeken naar openbaar groen, wordt duidelijk als Volmerink wijst op een kaart van de gemeente. ‘Als je door je ooghalen naar

OP DE FIETS

Tubbergen in cijfers

De gemeente Tubbergen omvat negen dorpskernen met samen 21.275 inwoners op een oppervlakte van 147,4 vierkante kilometer.

De inwoners van Tubbergen leven in een redelijk groene omgeving. Binnen de bebouwde kom staan 5.123 bomen. Buiten de bebouwde kom staan er nog eens 9.158. Het totale beplantingsoppervlak binnen de woonkernen omvat 45 hectare. De gemeente heeft geen eigen groendienst. Al het onderhoudswerk wordt uitbesteed aan Soweco. De begroting voor het beheer van de openbare ruimte is voor 2020 vastgesteld op bijna vier ton.

deze kaart kijkt, zie je hoe de visie op stedelijke ontwikkeling door de jaren heen veranderd is. In wijken die in de jaren zeventig zijn aangelegd, zie je veel minder groen dan in de nieuwere wijken. Het groen leek wel een sluitpost. Een boom ging in een gat van een kubieke meter. Daar gingen drie kruiwagens zwarte grond bij en dat was dan de groeiplaats. Die bomen zijn nooit tot volle wasdom gekomen; het blijven armetierige bomen. Dat doen we nu niet meer. Er is veel aandacht voor groeiplaatsen.’

Er moet meer vooruit gekeken worden, maar daar schuilt ook een gevaar in. ‘Groenbeleid vanuit een brede visie is goed’, vindt de wethouder. ‘Maar het mag niet over de hoofden van de burgers gaan. We maken groenbeleid op hoofdlijnen en met een doorkijk naar de toekomst. De inwoners van de gemeente zijn betrokken bij het maken van dit groenbeleid. Vanuit de daarin vastgelegde visie bepalen we waar we openbaar groen willen hebben en wat we ermee willen bereiken. Vervolgens zijn de inwoners aan zet, om te bepalen hoe we daar volgens hen concreet vorm aan moeten geven. Simpel gezegd: wij zeggen waar we bomen willen en waarom; zij vertellen ons vervolgens welke bomen dat moeten worden.’

Contactpersoon

Dat de burger een stem heeft in de uitvoering van het groenbeleid, moet onder meer blijken uit het feit dat de gemeente Tubbergen een *contactpersoon openbare ruimte* (COR) heeft aangesteld om onder inwoners knelpunten, behoeften en wensen te inventariseren. De COR bedient negen dorpskernen met elk tussen de 1.000 en 6.000 inwoners.



is bij een tweetal grote eiken bij basisschool De Wiekslag. 'Te groot voor deze locatie', vindt Volmerink. Ze staan te dicht op woningen en moeten om veiligheidsredenen geregeld gesnoeid worden. 'Dat is intensief en duur onderhoud. Dat willen we in de toekomst anders.'

Bomen zijn in Tubbergen niet heilig. 'We koesteren bomen, maar zijn niet bang om ze weg te halen als dat in het beleid past. Maar we hebben nu nog een foutje in ons kapbeleid. Dat bepaalt namelijk dat drie bomen of meer een landschapselement vormen en om die reden niet gekapt mogen worden. We willen het kapbeleid dat geldt binnen de bebouwde kom volgend jaar zodanig veranderen, dat we zonder kapvergunning kunnen kappen als dat in het bestemmingsplan past.'

Paleistuin

In de Van Dieststraat, even verderop, wordt afgestapt bij een rij gekandelaberde beuken. De bomen geven een beeld dat je eerder in een paleistuin zou verwachten dan in een doorsnee woonwijk. 'Sommige mensen vinden het prachtig. Van mij mag het allemaal ruiger. Wat we hier zien, is het gevolg van een verkeerde boomkeuze. Als je deze beuken laat groeien, gaan ze heel wijduit staan. Daar is hier geen plaats voor en het zou voor veel overlast zorgen. Het kandelabereren is dus een noodoplossing.'

Volmerink weet zich nog niet goed raad met de beuken. 'Ook hier is het onderhoud natuurlijk



Eiken bij de voormalige school De Marke vormen een gevaar.

Wethouder Erik Volmerink: 'Groenbeleid vraagt om vergezichten.'

'We willen af van duur snippergroen'

Werken vanuit een brede visie vergt ook samenwerking met veel andere stakeholders uit de regio. Tubbergen werkt al sinds 2013 met de gemeente Dinkelland samen in de ambtelijke uitvoeringsorganisatie Noaberkracht. Maar er wordt nog verder over de schutting gekeken. 'We werken momenteel met maar liefst veertien Twentse gemeenten en waterschap Vechtstromen samen om zaken als riolering en afvalwaterzuivering toekomstbestendig te maken. Er wordt gewerkt aan hemelwaterafkoppeling en rioolvervanging, maar we kijken meteen ook naar verkeersveiligheid en natuurlijk groen. Door alles samen aan te pakken, werken we niet alleen efficiënt, maar creëren we ook veel synergievoordelen.'

Onderhoud

De eerste stop op de rondgang door Tubbergen





Wadi's in nieuwe wijken

Bijenproject van buurtbewoners aan de Binnenveldseweg



‘We repareren foute keuzes uit het verleden’

heel duur. We moeten ons afvragen wat we met deze bomen moeten bij een renovatie. Is dit wat we hier willen?’

Pleisters

Even verderop voert de fietstocht langs sportcentrum De Vlaskoel. Hier maakt de wethouder duidelijk wat het betekent als groenbeleid niet meer gebruikt wordt om pleisters te plakken. Het dertig jaar oude zwembad is onlangs uitgebreid met een splinternieuwe overdekte sporthal. Daarbij is een ruime, open fietsstalling aangelegd. Die stalling had echter niet het gewenste effect op het gedrag van de bezoekers. In plaats van hun fiets in de stalling te plaatsen, zetten veel bezoekers die tegen de muur van het gebouw.

Daar moest iets op bedacht worden. ‘De architect stelde voor dat we voor die muur een groenvoorziening zouden maken. Dat plan hebben we subiet afgewezen. We willen groen niet meer gebruiken om dit soort problemen op te lossen. We willen juist af van al het snippergroen. Het is duur in onderhoud en het draagt niet bij aan de doelstellingen die we als gemeente willen realiseren met ons groenbeleid. Er moet een goed verhaal achter elke groenvoorziening zitten. Het moet verdedigbaar zijn vanuit een bredere visie op gebiedsrichting.’ De oplossing voor het fietsenprobleem werd uiteindelijk een hekje voor de geplaagde muur. ‘Simpel en doeltreffend, en je hebt er nauwelijks onderhoud aan.’

Park

De tocht voert verder naar het Eeshofbos, een centraal gelegen park, niet ver van het dorpscentrum met daarnaast een zorginstelling. Het is een belangrijk stuk openbaar groen voor Tubbergen, dat nog onvoldoende gebruikt wordt door de inwoners. Aan de ene kant grenst het aan een zorginstelling. Even verderop ligt scholengemeenschap Canisius. Het is bovendien een doorgangsroute van het buitengebied naar het dorpscentrum.

Als het aan Volmerink ligt, gaat het park flink op de schop. ‘We willen hier graag meer doen aan de beleving van het park. Als het goed is, wordt het hier drukker. Er moet kunst komen voor wandelaars, in een “glasdoelhof”. Aan de randen moeten waarschijnlijk een aantal bomen wijken, maar daardoor krijgt het park daar meer licht en ruimte. Dat schept kansen om dit stuk groen straks te laten bijdragen aan de biodiversiteit.’



Een eik zoals Volmerink ze graag ziet

‘Zo willen we het graag: ongemaaid, ruw en vol kleur en leven. Wat ons betreft, gaan we ook de wadi’s in de nieuwere wijken straks zo beheren’

Weerstand

Over de bomen die moeten wijken, is het laatste woord nog niet gesproken, zo lijkt het. Er is weerstand tegen het kappen van bomen. Tijdens inloopavonden is gebleken dat omwonenden de eiken in het bos belangrijk vinden. Er gaan stemmen op om ze te behouden. ‘Maar dat wordt lastig. Veel van de bomen hier moeten om veiligheidsredenen wijken. Ze hebben een flinke klap gehad van de droge zomers. Het is zaak om de dorpingen goed uit te leggen waarom er bomen weg moeten en wat ze er voor moois voor terugkrijgen.’ Dit jaar gaat een gespecialiseerd bureau inventariseren welke bomen behouden kunnen blijven en welke weg moeten. Die inventarisatie is de opmaat naar de volledige renovatie van het Eeshofbos.

Ook verderop, achter de sportvelden, zien we hoe het *groenbeleid met visie* zijn beslag krijgt. Hier is vooral aandacht voor het inpassen van het buitensportcomplex en de bijbehorende gebouwen in het landschap. De gemeente

heeft een aantal elzen overgenomen van de sportclub. ‘Dat waren staken. Die gaan we nu mooi laten uitlopen en tot volle wasdom laten komen.’ Daarmee wordt bereikt dat de sportfaciliteiten meer aan het oog worden onttrokken en de elzen kunnen bijdragen aan de biodiversiteit. Ook aan het oog onttrokken, wordt de fietsstalling van de sportclub. Die verdwijnt dit jaar grotendeels achter nieuw aan te planten begroeiing, allemaal in het kader van *landschappelijke inpassing*. ‘We repareren hier wat in het verleden beter had gemoeten’, zegt Volmerink.

Aangeharkt

Beter dan onze volgende stop op de route wordt het niet, vindt Volmerink. We kijken omlaag in de Heinemansbeek. ‘Zo willen we het graag: ongemaaid, ruw en vol kleur en leven. Wat ons betreft, gaan we ook de wadi’s in de nieuwere wijken straks zo beheren. Daar is het nog te aangeharkt. Leuk voor de kinderen om te ballen, maar het draagt niet bij aan biodiversiteit.’

Op de Binnenveldseweg aangekomen, wijst de wethouder op een buurtproject. ‘Dit is een initiatief van buurtbewoners. Ze onderhouden hier een aantal drachtbomen en bijenkorven. Wij hebben daar nauwelijks omkijken naar en het past in onze biodiversiteitsdoelstellingen.’

Aanpakken

Een stuk verderop houden we stil bij een braakliggend terrein waar ooit basisschool De Marke stond. Ook hier weer een gebied waarvoor Volmerink graag zijn mouwen opstroopt. Overal ziet hij zaken die hij wil aanpakken. ‘Door de sloop van de school en de komst van nieuwe starterswoningen hier, kunnen we dit hele gebied op de schop nemen.’ Hier kan de wethouder laten zien hoe zijn *groenbeleid in breder perspectief* handen en voeten krijgt. Ook hier heeft Volmerink een paar bomen op de korrel. Met veel pijn in het hart, moet hij toegeven. Maar een nadere inspectie laat onmiddellijk zien waarom de prachtige eiken niet kunnen blijven. ‘Dit is weer zo’n fout uit het verleden waar we nu de prijs voor betalen. Deze bomen staan veel te dicht op de woningen. Er had minstens tien meter tussen de woningen en deze eiken gemoeten. Nu ontstaat een gevaarlijke situatie. Door de droge zomers zijn de kluiten te licht geworden. De bomen worden topzwaar. Bij een flinke storm kunnen ze omvallen tegen de aangrenzende woningen. Dit zijn pijnlijke keuzes, maar zelfs een leek kan zien dat deze situatie gevaar oplevert.’

Tubbergen heeft nog het nodige renovatiewerk te verrichten in het openbaar groen, zo blijkt uit de rondgang met de wethouder. Maar nu er een doorwrocht groenbeleid ligt dat recht doet aan de uitdagingen van deze tijd, is de tijd daar ook rijp voor. In mei geeft de gemeenteraad richting aan de begroting voor 2021. In november wordt definitief beslist over de begroting. Dan wordt ook duidelijk of Volmerink de beschikking krijgt over het jaarlijkse budget voor renovatiewerkzaamheden waarom de wethouder heeft gevraagd. ‘De raad heeft in een motie, eerder dit jaar, gevraagd om een uitvoeringsplan op biodiversiteit. Dat is een mooi plan geworden, maar het heeft de besluitvorming wel een heel jaar opgeschoven.’



Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/32831/weg-van-de-waan-van-de-dag